

ZARZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 26 marca 1990 r.

w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o zakwaterowaniu sił zbrojnych.

Na podstawie art. 34 ust. 1 oraz art. 54 ust. 1 pkt 3—6 i 13 ustawy z dnia 20 maja 1976 r. o zakwaterowaniu sił zbrojnych (Dz. U. z 1989 r. Nr 52, poz. 309) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Normy przysługującej powierzchni mieszkalnej w osobnych kwaterach stałych i uprawnienia do dodatkowej powierzchni mieszkalnej

§ 1. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o ustawie bez bliższego określenia, rozumie się przez to ustawę z dnia 20 maja 1976 r. o zakwaterowaniu sił zbrojnych (Dz. U. z 1989 r. Nr 52, poz. 309).

§ 2. W zależności od posiadanego stopnia wojskowego, zajmowanego stanowiska służbowego i stanu rodzinnego ustala się następujące normy powierzchni mieszkalnej osobnych kwater stałych, o których mowa w art. 8 ustawy, zwanych dalej „kwaterami”:

- 1) dla generałów (równorzędnych) oraz dla innych oficerów zajmujących etatowe stanowiska generałów (równorzędnych):
  - a) samotnych — kwatery o powierzchni mieszkalnej do 30 m²,
  - b) posiadających rodziny — 21—30 m² powierzchni mieszkalnej
 — nie mniej niż dwa pokoje z kuchnią;

- 2) dla oficerów starszych, a także innych żołnierzy zawodowych zajmujących etatowe stanowiska pułkowników lub stanowiska nauczycieli akademickich albo stanowiska naukowe w jednostkach badawczo-rozwojowych, jak również sędziów i prokuratorów:
  - a) samotnych — kwatery o powierzchni mieszkalnej do 20 m²,
  - b) posiadających rodziny — 14—20 m² powierzchni mieszkalnej
 — nie mniej niż jeden pokój z kuchnią;

- 3) dla żołnierzy zawodowych do stopnia kapitana włącznie:
  - a) samotnych — samodzielny pokój (kawalerka),
  - b) posiadających rodziny — 7—10 m² powierzchni mieszkalnej

§ 3. Uprawnienia emeryta i rencisty wojskowego do powierzchni mieszkalnej kwatery ustala się tak, jak dla żołnierza zawodowego, przy uwzględnieniu stopnia wojskowego i zajmowanego stanowiska służbowego — w dniu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej oraz aktualnego stanu rodzinnego.

§ 4. 1. Norma powierzchni mieszkalnej kwatery dla członków rodzin osób wymienionych w § 2 i 3 oraz o których mowa w art. 12 ustawy wynosi 7—10 m².

2. Młodym bezdzietnym małżeństwom przyznaje się także normę powierzchni mieszkalnej określoną w ust. 1 należną ich przyszłemu dziecku. Za młode małżeństwo uważa się małżonków, z których żadne nie przekroczyło 35 lat życia, otrzymujących pierwszą kwatery.

§ 5. Normy zaludnienia dla osób otrzymujących lokale przeznaczone na zakwaterowanie stałe żołnierzy w trybie określonym w art. 16 i 17 ustawy lub jako zamienne lokale mieszkalne albo zastępcze pomieszczenia — określają przepisy Prawa lokalowego.

§ 6. 1. Niezależnie od norm powierzchni mieszkalnej kwatery, ustalonych zgodnie z § 2—5, garnizonowe organy kwaterunkowo-budowlane uwzględniają uprawnienia do dodatkowej powierzchni mieszkalnej:

- 1) przyznane na stałe ze względu na stan zdrowia emerytom i rencistom wojskowym, jak również członkom rodziny żołnierzy zawodowych, emerytów i rencistów wojskowych uwzględnianym przy ustalaniu rozmiaru kwatery,
- 2) w miarę możliwości, inne niż określone w pkt 1, przysługujące na podstawie odrębnych przepisów emerytom i rencistom wojskowym, jak również małżonkom osób uprawnionych.

2. Uprawnienie do korzystania z dodatkowej powierzchni mieszkalnej z innego tytułu niż przyznane na stałe ze względu na stan zdrowia nie stwarza uprawnień do innych świadczeń ze strony wojska, a w szczególności do równoważnika pieniężnego na remont kwatery oraz do pomocy finansowej z budżetu centralnego, w części dotyczącej Ministerstwa Obrony Narodowej, na budownictwo mieszkaniowe.

3. Dodatkowa powierzchnia mieszkalna, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, wynosi 7—10 m², z tym że należy dążyć, aby łącznie z powierzchnią przysługującą na podstawie § 2—5 stanowiła osobny pokój.

§ 7. Uprawnienie do korzystania z dodatkowej powierzchni mieszkalnej przyznają:

- 1) ze względu na stan zdrowia osobom uprawnionym do wojskowej pomocy leczniczej — wojskowe komisje lekarskie,
- 2) z innych tytułów lub osobom nieuprawnionym do wojskowej pomocy leczniczej — inne właściwe organy.

§ 8. 1. Nie realizuje się uprawnień do dodatkowej powierzchni mieszkalnej przyznanych żołnierzom zwolnionym następnie z zawodowej służby wojskowej, jeżeli zajmują kwatery zgodnie z normami określonymi w § 2 pkt 1 i 2.

2. Nie można odmówić uznania uprawnienia do dodatkowej powierzchni mieszkalnej, jeżeli osoba posiadająca takie uprawnienie faktycznie zajmuje już dodatkową powierzchnię.

§ 9. 1. Jedna osoba może korzystać z uprawnień do dodatkowej powierzchni mieszkalnej tylko z jednego tytułu. Przy zbiegu uprawnień z różnych tytułów osoba ta ma prawo wyboru jednego z tych uprawnień.

2. W razie zbiegu uprawnień do dodatkowej powierzchni mieszkalnej wśród osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, uprawnienie takie może być realizowane tylko przez dwie osoby.

§ 10. Nie dokonuje się poprawy warunków mieszkaniowych z tytułu uzyskania uprawnień do dodatkowej powierzchni mieszkalnej, jeżeli liczba pokoi w zajmowanej kwaterze odpowiada liczbie zamieszkałych osób uprawnionych i uwzględnionych przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej kwatery.

§ 11. 1. Przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej przysługującej osobie uprawnionej do kwatery na równi z dziećmi własnymi traktuje się dzieci przysposobione oraz obce przyjęte na wychowanie na podstawie orzeczenia sądu opiekuńczego, jak również dzieci małżonka, zwane dalej „dziećmi”, jeżeli odpowiadają warunkom określonym w art. 9 ust. 3 pkt 2 ustawy.

2. Dziecko, które założyło odrębną rodzinę (art. 9 ust. 3 pkt 2 ustawy), uwzględnia się przy ustalaniu przysługującej powierzchni mieszkalnej kwatery do ukończenia 25 lat życia, pod warunkiem że oboje małżonkowie uczęszczają do szkoły i pozostają na utrzymaniu osoby uprawnionej.

3. Za założenie przez dziecko odrębnej rodziny, o której mowa w ust. 2, uważa się zawarcie związku małżeńskiego.

§ 12. 1. Rodziców żołnierza i jego małżonka uwzględnia się przy ustalaniu przysługującej powierzchni mieszkalnej pod warunkiem pozostawania z żołnierzem we wspólnym gospodarstwie domowym i na jego utrzymaniu (art. 9 ust. 3 pkt 3 ustawy).

2. Uważa się, że rodzice pozostają na utrzymaniu żołnierza, jeżeli:

- 1) dochód uzyskiwany przez nich nie przekracza na jedną osobę kwoty najniższej emerytury określonej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, a ponadto
- 2) przekroczyli wiek 60 lat — mężczyzna i 55 lat — kobieta albo zostali zaliczeni do jednej z grup inwalidów.

3. Warunek pozostawania rodziców we wspólnym gospodarstwie domowym z żołnierzem nie jest wymagany, gdy otrzymuje on kwaterę po raz pierwszy lub w związku z poprawą warunków mieszkaniowych, a rodzice opróżnią i przekażą zajmowane dotychczas mieszkanie do dyspozycji właściwego terenowego organu administracji państwowej (spółdzielni mieszkaniowej, zakładu pracy).

4. Przy ustalaniu przysługującej powierzchni mieszkalnej kwatery nie uwzględnia się rodziców, którzy posiadają dom jednorodzinny bądź lokal stanowiący odrębną nieruchomość lub zbyli posiadane prawo do domu (lokalu), z wyjątkiem zbycia na rzecz Skarbu Państwa.

§ 13. 1. Przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej kwatery przysługującej kapelanowi wojskowemu uwzględnia się osobę prowadzącą gospodarstwo domowe (pomoc domową). Osobę tę uwzględnia się przy ustalaniu powierzchni również po przejściu kapelana na emeryturę (rentę) wojskową. Warunkiem uwzględnienia pomocy domowej jest zawarcie z nią i zgłoszenie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych umowy o pracę oraz zameldowanie jej na pobyt stały i zamieszkiwanie z kapelanem.

2. Przepis ust. 1 stosuje się także do innych osób uprawnionych, jeżeli zatrudnienie pomocy domowej w gospodarstwie wynika z potrzeb tej osoby i jej rodziny.

3. Za okoliczności uzasadniające zatrudnienie w gospodarstwie pomocy domowej (ust. 2) uważa się konieczność zapewnienia stałej opieki:

- 1) emerytowi lub renciście wojskowemu, zaliczonemu do I grupy inwalidów,
- 2) dziecku:
  - a) do lat 7 lub
  - b) bez względu na wiek, jeżeli zostało zaliczone do jednej z grup inwalidów,

3) nieporadnej osobie starszej, będącej członkiem rodziny osoby uprawnionej do kwatery.

4. Uwzględnienie pomocy domowej przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej przysługującej osobie określonej w ust. 2 nie stwarza uprawnień do innych świadczeń ze strony wojska, a w szczególności do równoważnika pieniężnego na remont kwatery i do pomocy finansowej z budżetu centralnego, w części dotyczącej Ministerstwa Obrony Narodowej, na budownictwo mieszkaniowe.

§ 14. 1. Decyzję o uwzględnieniu rodziców lub pomocy domowej przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej kwatery wydaje (cofa) garnizonowy organ kwaterunkowo-budowlany.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, dotycząca rodziców zachowuje ważność również w wypadku, gdy po jej wydaniu nastąpi wzrost dochodów rodziców albo cofnięcie orzeczenia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów.

§ 15. 1. Jeżeli w związku ze śmiercią uprawnionej osoby (art. 12 ustawy) prawo do kwatery nabywa dwóch lub więcej członków rodziny, przysługuje im ono łącznie do jednej kwatery; prawo to wygasa w razie utraty uprawnień do renty.

2. W wypadku określonym w ust. 1 użytkownikiem kwatery staje się małżonek po zmarłym żołnierzu zawodowym, emerycie lub renciście wojskowym, a w razie braku małżonka — najstarsze pełnoletnie dziecko lub w dalszej kolejności inny członek rodziny. Pozostałe osoby uprawnione do wojskowej renty rodzinnej uwzględnia się przy ustalaniu przysługującej powierzchni mieszkalnej.

3. Przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej dla członków rodziny, o których mowa w ust. 1, nie uwzględnia się ich małżonków, dzieci i innych członków rodziny tych osób.

§ 16. Osoba uprawniona do kwatery (najemca) jest obowiązana niezwłocznie powiadomić garnizonowy organ kwaterunkowo-budowlany o wszelkich zmianach mających wpływ na uprawnienia do powierzchni mieszkalnej kwatery (lokalu).

Rozdział 2 Zamiana kwater

§ 17. 1. Osoby zajmujące kwatery mogą dokonywać, za zezwoleniem garnizonowych organów kwaterunkowo-budowlanych, zamiany zajmowanych przez siebie kwater na inne kwatery, jak również zamian kwater na lokale kwaterunkowe, spółdzielcze, lokale w domach jednorodzinnych (zajmowane przez właścicieli tych domów), a także na lokale stanowiące odrębne nieruchomości.

2. Garnizonowy organ kwaterunkowo-budowlany może zezwolić na zamianę lokali mieszkalnych, z tym że w razie zamiany między osobami uprawnionymi a nieuprawnionymi do kwater — jeżeli w wyniku zamiany w kwaterze zamieszka osoba uprawniona.

3. Zamiana lokali mieszkalnych, w której wyniku w kwaterze ma zamieszkać osoba nieuprawniona, uprzednio nie zajmująca lokalu przeznaczonego na stałe zakwaterowanie żołnierzy, jest uzależniona od zezwolenia dowódcy okręgu wojskowego.

4. Zezwolenie na zamianę kwater nie może być udzielone w wypadkach, gdy:

- 1) zamiana dotyczy kwatery położonej na terenie zamkniętym lub w budynku przeznaczonym wyłącznie na zakwaterowanie całości lub części kadry określonej jednostki wojskowej z uwagi na zachowanie gotowości bojowej, a osoba ubiegającą się o przydział nie spełnia warunków wymaganych do zajmowania takiej kwatery,
- 2) o zamianę ubiega się osoba uprawniona do kwatery, która została wyznaczona do pełnienia obowiązków służbowych w innej miejscowości lub buduje dom jednorodzinny albo jest członkiem spółdzielni mieszkaniowej oczekującym na przydział lokalu spółdzielczego,
- 3) w wyniku dokonanej zamiany osoba uprawniona do kwatery uzyskałaby lokal mieszkalny mniejszy od posiadanych uprawnień.

5. Osoba uprawniona może z uzasadnionych powodów zwrócić się do garnizonowego organu kwaterunkowo-budowlanego o zorganizowanie zamiany i przydzielenie innej kwatery w garnizonie, bez wskazania kandydata do tej zamiany.

§ 18. 1. W razie gdy osoba zajmująca kwatere o powierzchni mieszkalnej większej od przysługującej zgłosi do garnizonowego organu kwaterunkowo-budowlanego wnioszek o przydzielenie mniejszej kwatery i nadwyżka powierzchni mieszkalnej stanowi co najmniej osobny pokój — organ ten jest obowiązany umożliwić zamianę kwatery albo przydzielić inną kwatere o powierzchni mieszkalnej odpowiadającej uprawnieniom tej osoby i standardowi kwatery dotychczas zajmowanej.

2. Osobie przechodzącej na mniejszą kwatere można przydzielić lokal o powierzchni większej od przysługującej, z tym że nadwyżka może stanowić tylko jeden pokój.

§ 19. 1. Ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w art. 15 ust. 3 ustawy, przysługuje osobie zwalnianej kwatere za różnicę powierzchni mieszkalnej kwatery dotychczas zajmowanej i dostarczonej przez garnizonowy organ kwaterunkowo-budowlany. Ekwiwalent za kwatere o pełnym standardzie ustala się według stawki odpowiadającej 50% kosztu 1 m² powierzchni użytkowej kwatery, ustalonego na rok poprzedzający zamianę kwatery, określonego przepisami o udzielaniu pomocy finansowej z budżetu centralnego, w części dotyczącej Ministerstwa Obrony Narodowej, na budownictwo mieszkaniowe; w razie braku w zwalnianym lokalu jednego elementu mającego wpływ na podwyższenie wysokości opłat za kwatere, ekwiwalent obniża się o 10%.

2. Ekwiwalent pieniężny przyznaje garnizonowy organ kwaterunkowo-budowlany z kredytów na zakwaterowanie.

3. Ekwiwalent pieniężny nie przysługuje osobie:

- 1) która ma ustawowy obowiązek zwolnienia zajmowanej kwatery,
- 2) o której mowa w § 18 ust. 2.

§ 20. 1. W razie gdy rozwiedzeni małżonkowie, o których mowa w art. 18 ustawy, zwracają się do garnizonowego organu kwaterunkowo-budowlanego o zamianę zajmowanej kwatery na inną kwatere i zamienny lokal mieszkalny, wniosek taki powinien być rozpatrzony w kolejności wniosków o poprawę warunków mieszkaniowych.

2. Jeżeli możliwy jest podział dotychczas zajmowanej kwatery, garnizonowy organ kwaterunkowo-budowlany powinien ustalić sposób jej użytkowania do czasu przekwaterowania oraz określić wysokość opłat dla każdego z rozwiedzionych małżonków.

3. Zamiana dotychczas zajmowanej kwatery na dwa lokale mieszkalne powinna odbywać się równocześnie. W razie odmowy opuszczenia kwatery przez rozwiedzionego małżonka, należy:

- 1) jeżeli jest to żołnierz — dokonać przekwaterowania na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
- 2) w wypadku innych osób — wystąpić do terenowego organu administracji państwowej o właściwości ogólnej stopnia podstawowego z wnioskiem o dokonanie przymusowego przekwaterowania w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

4. W razie zawarcia przez osobę uprawnioną do kwatery nowego związku małżeńskiego przed przekwaterowaniem, otrzymuje ona stosownie do art. 18 ust. 4 ustawy oddzielną kwaterę, a o poprawę warunków mieszkaniowych może ubiegać się w normalnym trybie.

5. Przy rozpatrywaniu wniosków osób rozwiedzionych o zmianę kwatery należy w szczególności uwzględnić dobro ich małoletnich dzieci.

6. Na zamiennie lokale mieszkalne należy przeznaczać głównie kwatery zwolnione w budynkach nie pozostających w administracji organów wojskowych lub zakwalifikowanych do przekazania terenowym organom administracji państwowej.

7. Przepisów ustępów poprzedzających nie stosuje się do rozwiedzionych małżonków zajmujących mieszkanie spółdzielcze, domy jednorodzinne lub lokale stanowiące odrębne nieruchomości oraz osób nieuprawnionych do kwatery, a zamieszkałych w kwaterach.

Rozdział 3

Przekwaterowanie z kwater osób nieuprawnionych

§ 21. 1. Żołnierze zwolnieni z zawodowej służby wojskowej, którzy nie zachowują prawa do kwatery, oraz członkowie rodzin zmarłych żołnierzy (emerytów wojskowych, rencistów wojskowych), którzy nie nabywają prawa do kwatery, jak również inne osoby, których prawo do kwatery wygasło — mogą być przekwaterowani do zamiennych lokali mieszkalnych, jeżeli zajmowane przez nich kwatery znajdują się w budynkach na wojskowym terenie zamkniętym, jak również poza wojskowym terenem zamkniętym, jeżeli są przeznaczone:

- 1) wyłącznie na zakwaterowanie całości lub części kadry określonej jednostki wojskowej z uwagi na zachowanie gotowości bojowej,
- 2) na zakwaterowanie kadry dowódczej jednostek wojskowych w garnizonie.

2. Budynki wymienione w ust. 1 nie mogą być przeznaczane na zamiennie lokale mieszkalne lub zastępcze pomieszczenia mieszkalne.

3. Dowódcy garnizonów ustalają wykazy budynków określonych w ust. 1 i po zaopiniowaniu przez szefów właściwych wojskowych rejonowych zarządów kwaterunkowo-budowlanych przedstawiają je do zatwierdzenia dowódcom właściwych okręgów wojskowych.

§ 22. 1. Osoby nieuprawnione zajmujące kwatery w odległych garnizonach (miejscowościach) mogą być przekwaterowane do zamiennych lokali mieszkalnych, jeżeli zajmowane przez nie kwatery są niezbędne na zakwaterowanie kadry jednostek wojskowych w garnizonie.

2. W wypadkach określonych w odrębnych przepisach przekwaterowaniu do zamiennego lokalu mieszkalnego lub zastępczego pomieszczenia mieszkalnego podlegają również pracownicy jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej po rozwiązaniu umowy najmu mieszkania zakładowego.

3. Jeżeli zgodnie z przepisami art. 33 ust. 2 ustawy zachodzi społecznie uzasadniona konieczność przekwaterowania pozostawionych w kwaterze osób do zastępczego pomieszczenia mieszkalnego, decyzję o przydziale tego pomieszczenia podejmuje dowódca okręgu wojskowego na wniosek dowódcy garnizonu.

4. Przekwaterowanie może nastąpić również do miejscowości pobliskiej, jeżeli istnieje z niej dogodny dojazd publicznymi środkami komunikacji do miejsca dotychczasowego zamieszkania, a w innych wypadkach — za zgodą osoby przekwaterowywanej.

§ 23. 1. W celu opróżnienia kwatery zajmowanej przez osobę nieuprawnioną dowódca garnizonu zwraca się do terenowego organu administracji państwowej o właściwości ogólnej stopnia podstawowego z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

2. Jeżeli obowiązkanemu do opróżnienia kwatery przysługuje prawo do lokalu zamiennego lub pomieszczenia zastępczego, postępowanie egzekucyjne może być wszczęte po dostarczeniu takiego lokalu (pomieszczenia) przez garnizonowy organ kwaterunkowo-budowlany.

3. Członkowie rodziny pozostali po zmarłej osobie nieuprawnionej (§ 21 ust. 1 i § 22 ust. 1) mogą być przekwaterowani z kwatery nie wcześniej niż po upływie roku od dnia śmierci tej osoby.

§ 24. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *F. Siwicki*